

[Akceptuję](#)

W ramach naszej witryny stosujemy pliki cookies w celu świadczenia państwu usług na najwyższym poziomie, w tym w sposób dostosowany do indywidualnych potrzeb. Korzystanie z witryny bez zmiany ustawień dotyczących cookies oznacza, że będą one zamieszczone w Państwa urządzeniu końcowym. Możecie Państwo dokonać w każdym czasie zmiany ustawień dotyczących cookies. Więcej szczegółów w naszej [Polityce Prywatności](#)

[Portal](#) [Informacje](#) [Katalog firm](#) [Praca](#) [Szkolenia](#) [Wydarzenia](#) [Porównania międzylaboratoryjne](#)
[Kontakt](#)

[Laboratoria](#) [.net](#) [Innowacje](#) [Nauka](#) [Technologie](#)

[Logowanie](#) [Rejestracja](#) [pl](#)

Newsletter

zapisz się

- [Nowe technologie](#)
- [Felieton](#)
- [Tygodnik "Nature"](#)
- [Edukacja](#)
- [Artykuły](#)
- [Przemysł](#)

[Strona główna](#) > [Edukacja](#)

Pro receptura

W programie kształcenia zarówno magistrów farmacji, jak i techników farmaceutycznych, dużo czasu poświęca się na naukę wykonywania leków recepturowych. Podręczniki i receptariusze podają skład wielu tradycyjnych preparatów, od najprostszych w wykonaniu roztworów, do wieloskładnikowych mazideł. Ale czy ta cała wiedza przydaje się w praktyce? Jak wiele leków recepturowych rzeczywiście sporządza się w aptece?

Jako studentka, miałam szansę się o tym przekonać podczas wykonywania obowiązkowej praktyki

w aptecę otwartej po III roku farmacji. Warunkiem zaliczenia praktyki było wtedy (w 2011 roku) wykonanie co najmniej 60 leków recepturowych. Z trudem udało mi się tyle przygotować w ciągu miesiąca - sytuację ratowały podwójne ryczałty i niezliczone ilości euceryny z kwasem bornym, zapisywane przez panią dermatolog, która przyjmowała pacjentów w sąsiedztwie apteki. Ten problem zauważono także na uczelni, ponieważ regulamin praktyk na 2013 rok przewiduje już „tylko” 40 leków recepturowych do wykonania przez studenta.

Jakie leki przygotowuje się w aptece?

Rozporządzenie Ministra Zdrowia wymienia wiele postaci leków, które mogą być wykonywane w aptece: proszki dzielone oraz niedzielone, czopki, globulki, pręciki, płyny i maści do użytku zewnętrznego, krople, mieszanki ziołowe, pigułki i kleiny. Jednakże głównie wykonywane są maści i inne preparaty dermatologiczne. Oprócz wspomnianej wcześniej nawilżającej mieszaniny euceryny i roztworu kwasu bornego, podczas mojej praktyki wykonywałam maści witaminowe, przeciwzapalne z glikokortykosteroidami, przeciwbakteryjne z antybiotykiem. Pojawiły się także pojedyncze recepty na maść z cynkiem i rezorcyną, krem z 10% mocznikiem, maść siarkową oraz złuszczącą maść salicylanową. Poza tym - bakteriobójczy puder, wcierka do włosów i przeciwpotny płyn z formaliną. Ciekawą odmianą były dwa rodzaje proszków: z sotalolem w małej dawce dla 10-letniego dziecka oraz połączenie metamizolu, kofeiny i papaweryny.

Leki skrojone na miarę

Największą zaletą preparatów wykonywanych na podstawie recepty jest to, że lekarz może przepisać pacjentowi preparat jak najlepiej dostosowany do jego potrzeb. W przypadku leków robionych przeznaczonych do użytku zewnętrznego, ich największym atutem jest brak konserwantów. W przypadku preparatów doustnych - jest to gwarancja indywidualnego, precyzyjnego ustalenia dawki substancji leczniczej, szczególnie ważna w przypadku leków pediatrycznych. Możliwe jest także umiejętne wykorzystanie przez lekarza synergicznego działania różnych związków. Jeśli apteka dysponuje pomieszczeniem do wykonywania receptury jałowej, może także wykonywać krople i maści oczne. Niska, zryczałtowana cena (7,50 zł) jest korzystna dla pacjenta. Dodatkowo świadomość, że lek został przygotowany indywidualnie według wskazań lekarza, może mieć pozytywny wpływ na wiarę pacjenta w skuteczność terapii i regularność stosowania leku.

Natomiast wadą preparatów magistralnych jest brak szczegółowej, instrumentalnej kontroli na każdym etapie przygotowywania, jak ma to miejsce w przypadku preparatów gotowych. Dlatego też Światowa Organizacja Zdrowia zaleca stosowanie preparatów recepturowych wyłącznie w przypadku, gdy nie jest dostępny lek gotowy.

W Polsce...

Prawo farmaceutyczne nakłada na właścicieli aptek obowiązek wykonywania leków recepturowych, a aptekarz powinien zapewnić nabycie poszukiwanego leku w terminie ustalonym z pacjentem. Warunki wytwarzania oraz zachowanie jakości preparatów recepturowych podlegają kontroli Inspekcji Farmaceutycznej. Wiąże się to z dużymi kosztami, związanymi z zapewnieniem osobnego pomieszczenia do wykonywania leków, odpowiednich sprzętów, a także stałej dostępności substancji pro receptura w aptecę. Ważniejsze od kosztów jest jednak zapewnienie powszechnej dostępności preparatów przygotowywanych indywidualnie dla pacjenta.

...i na świecie

Leki recepturowe wykonuje się w wielu krajach. W państwach rozwiniętych, receptura apteczna traci na znaczeniu, gdyż leki magistralne są wypierane przez gotowe preparaty. Natomiast w krajach uboższych i mniej rozwiniętych, receptura ma ogromne znaczenie ze względu na brak odpowiedniej postaci leku, którą można podać dzieciom; na przykład często stosowany paracetamol nie jest dostępny w zawieszynie, jedynie w tabletkach. Światowa Organizacja Zdrowia ocenia, że nawet 55% preparatów recepturowych wykonywanych dla pacjentów pediatrycznych w krajach afrykańskich ma swoje odpowiedniki, które są dostępne w sprzedaży w Europie bądź Stanach Zjednoczonych jako gotowe preparaty (chinina, prednizon, rifampicyna, izoniazyd, ciprofloksacyna, digoksyna, furosemid i inne). WHO dąży do wprowadzenia ich do obrotu także w Afryce, ponieważ wykonywane tam leki recepturowe często nie spełniają norm bezpieczeństwa.

Autor: Agnieszka Stelmaszyk

Literatura:

1. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 24 stycznia 2011 r. w sprawie wykazu leków, które mogą być traktowane jako surowce farmaceutyczne, wysokości opłaty ryczałtowej za leki podstawowe i recepturowe, ilości leku recepturowego, którego dotyczy opłata ryczałtowa oraz sposobu obliczania kosztu sporządzania leku recepturowego
www.mz.gov.pl/wwwmz/index?mr=m1&ms=904&ml=pl&mi=904&mx=0&mt=&my=9&ma=016727
2. Ustawa z 6 września 2001r. - Prawo farmaceutyczne
dziennikustaw.gov.pl/DU/2001/s/126/1381/1
3. International initiatives on extemporaneous dispensing
www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0378517312005558

Źródło: za zgodą <http://www.pfm.pl>

<http://laboratoria.net/edukacja/16375.html>

Informacje dnia: [Ekrany dotykowe bez problematycznego indu Świat atomów i cząsteczek Żyjemy w czasach multitożsamości](#) [Dlaczego Polki rzadziej jedzą mięso niż Polacy? Co 3 osoba dorosła zagrożona chorobami z powodu braku ruchu](#) [Cynk może pomóc chronić uprawy przed zmianami klimatu](#) [Ekrany dotykowe bez problematycznego indu Świat atomów i cząsteczek Żyjemy w czasach multitożsamości](#) [Dlaczego Polki rzadziej jedzą mięso niż Polacy? Co 3 osoba dorosła zagrożona chorobami z powodu braku ruchu](#) [Cynk może pomóc chronić uprawy przed zmianami klimatu](#) [Ekrany dotykowe bez problematycznego indu Świat atomów i cząsteczek Żyjemy w czasach multitożsamości](#) [Dlaczego Polki rzadziej jedzą mięso niż Polacy? Co 3 osoba dorosła zagrożona chorobami z powodu braku ruchu](#) [Cynk może pomóc chronić uprawy przed zmianami klimatu](#)

Partnerzy